YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

27 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-270/99 P,

Z, Euroopan parlamentin virkamies, kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajanaan avocat J.-N. Louis, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa T-242/97, Z vastaan parlamentti, 4.5.1999 antaman tuomion (Kok. H. 1999, s. I-A-77 ja II-401) kumoamista siltä osin kuin sillä hylättiin valittajan nostama kanne Euroopan parlamentin pääsihteerin 28.10.1996 tekemästä päätöksestä, jolla valittajan palkkaluokkaa alennettiin kurinpidollisena seuraamuksena,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa valittajan vastapuolena on

Euroopan parlamentti, asiamiehenään H. Krück, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Macken sekä tuomarit N. Colneric, C. Gulmann, J.-P. Puissochet ja V. Skouris (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 1.2.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.3.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Z on yhteisöjen tuomioistuimeen 19.7.1999 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan sekä EHTY:n tuomioistuimen ja Euratomin tuomioistuimen perussäännön vastaavien määräysten nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-242/97, Z vastaan parlamentti, 4.5.1999 antamaan tuomioon (Kok. H. 1999, s. I-A-77 ja II-401; jäljempänä valituksenalainen tuomio). Muutoksenhaussaan Z vaatii yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan toisaalta valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin sillä hylättiin Z:n nostama kanne Euroopan parlamentin pääsihteerin 28.10.1996 tekemästä päätöksestä, jolla hänen palkkaluokkaansa alennettiin kurinpidollisena seuraamuksena (jäljempänä riidanalainen päätös), sekä toisaalta kyseisen riidanalaisen päätöksen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) liitteessä IX olevassa 7 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Kun kurinpitolautakunta on tutustunut sille toimitettuihin asiakirjoihin ja tutkinut tarvittaessa kyseisen virkamiehen ja todistajien suullisesti tai kirjallisesti antamat lausunnot sekä mahdollisen tutkinnan tulokset, se antaa äänten enemmistöllä perustellun lausunnon seuraamuksesta, jonka se katsoo asianmukaiseksi suhteessa valitukseen liittyviin seikkoihin, ja toimittaa tämän lausunnon nimittävälle viranomaiselle ja asianomaiselle virkamiehelle viimeistään kuukauden kuluttua päivästä, jona asia otettiin lautakunnan käsittelyyn. Määräaikaa pidennetään kolmeen kuukauteen, jos lautakunta on käynnistänyt tutkinnan.

Jos asia on saatettu rikosoikeudelliseen käsittelyyn, lautakunta voi päättää viivyttää lausuntonsa antamista, kunnes tuomioistuin on tehnyt asiassa päätöksen.

Nimittävä viranomainen tekee päätöksensä viimeistään kuukauden kuluttua kuultuaan ensin asianomaista virkamiestä."

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltävänä olleen asian taustat

3 Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, että valittaja tuli parlamentin palvelukseen vuonna 1977. Riidanalaisten tosiseikkojen tapahtuma-aikaan eli 1988—1995 hän vastasi puheenjohtajiston pääosastoon (PO 1) kuuluvasta postipalvelut-nimisestä yksiköstä Brysselissä. Hänet nimitettiin 1.5.1989 lukien palkkaluokkaan C 1 kuuluvaksi johtavaksi virkailijaksi.

4 Valittajan yksikköön kuuluvat ja hänen alaisinaan työskentelevät kolme virkamiestä XB, C ja D tekivät joulukuussa 1994 parlamentin henkilöstökomitean puheenjohtajalle valittajaa koskevan kantelun. Kyseisessä kantelussa he esittivät useita väitteitä, jotka koskivat valittajan ammatillista käyttäytymistä. Tämän kantelun perusteella parlamentin pääsihteeri antoi 27.1.1995 päivätyllä kirjeellä henkilöstöjohtajan tehtäväksi suorittaa hallinnollinen tutkimus.

5 Tutkintakertomuksessa, joka on päivätty 2.6.1995, todettiin, että valittaja oli

— käyttäytynyt sopimattomasti alaisuudessaan toimivia työntekijöitä kohtaan

— ahdistellut heitä seksuaalisesti

— käynyt kauppaa käytetyillä autoilla ilman ennakkolupaa ja käyttänyt tähän tarkoitukseen toimielimen tarjoamia palveluja (puhelin, autotalli)

— saattanut jäsenten postipalvelut -yksikön epäjärjestykseen

— ottanut haltuunsa postiin kuuluvaa aineistoa.

Tässä kertomuksessa suositeltiin, että parlamentin pääsihteeri aloittaisi nimittävänä viranomaisena kurinpitomenettelyn.

6 Nimittävä viranomainen kuuli 7.7.1995 valittajaa, jolle oli annettu tiedoksi 2.6.1995 päivättyyn tutkintakertomukseen sisältyvät väitteet, henkilöstösääntöjen 87 artiklan toisen kohdan mukaisesti. Valittajalle toimitettiin kyseisen kuulemisen perusteella laadittu pöytäkirja, ja hän esitti kirjalliset huomautuksena 20.7.1995 päivätyllä kirjeellä.

7 Nimittävä viranomainen päätti 31.8.1995 aloittaa kurinpitomenettelyn valittajaa vastaan ja jättää asian kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi. Samaan aikaan valittaja pidätettiin henkilöstösääntöjen 88 artiklan ensimmäisen ja toisen kohdan nojalla virantoimituksesta vähentämättä kuitenkaan hänen palkkaansa.

8 Samana päivänä nimittävä viranomainen antoi kurinpitolautakunnalle hallintomenettelyn asiakirjovihon. Valittaja toimitti 11.12.1995 kurinpitolautakunnalle kirjeen, jossa se arvosteli 2.6.1995 päivättyä tutkintakertomusta. Kurinpitolautakunta kuuli 18.12.1995—23.4.1996 todistajia valittajan ja tämän asiamiehen läsnäollessa. Se kuuli valittajaa ja tämän asiamiestä 25.7.1996.

9 Kurinpitolautakunta antoi 3.9.1996 perustellun lausuntonsa. Tässä lausunnossa se totesi, että asiassa oli esitetty riittävästi näyttöä tiettyjen valittajaa vastaan esitettyjen syytösten osalta, kuten siitä, että valittaja oli käyttäytynyt sopimattomasti, ahdistellut seksuaalisesti, käyttänyt parlamentin palveluja kaupallisiin tarkoituksiin ja saattanut postipalveluiden yksikön epäjärjestykseen. Tämän perusteella kurinpitolautakunta suositteli, että valittaja pantaisiin viralta henkilöstösääntöjen 86 artiklan 2 kohdan f alakohdan nojalla alentamatta kuitenkaan hänen vanhuuseläkeoikeuttaan.

10 Kuultuaan 3.10.1996 valittajaa henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti nimittävä viranomainen teki 28.10.1996 riidanalaisen päätöksen. Tässä päätöksessä valittajan palkkaluokka alennettiin palkkaluokan C 5 tasolle 1.

Kumoamiskanne ja valituksenalainen tuomio

11 Valittaja nosti kanteen riidanalaisesta päätöksestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 22.8.1997 toimittamallaan kannekirjelmällä. Kanteensa tueksi

hän vetosi useampaan kanneperusteeseen, jotka koskivat kurinpitomenettelyä edeltävän menettelyn, kurinpitomenettelyn ja hallinnollisen menettelyn kuluessa väitetysti tehtyjä virheitä. Yksi näistä kanneperusteista koski henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan 1 ja 3 kohdan rikkomista sillä perusteella, ettei toiseen menettelyn vaiheeseen ollut siirrytty kohtuullisessa ajassa sen jälkeen kun edeltävä vaihe oli saatu päätökseen.

12 Tämän kanneperusteen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 39—42 kohdassa seuraavaa:

"39 On huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (asia 13/69, Van Eick v. komissio, tuomio 4.2.1970, Kok. 1970, s. 3, 3 kohta ja sitä seuraavat kohdat; asia 228/83, F v. komissio, tuomio 29.1.1985, Kok. 1985, s. 275, 30 kohta ja yhdistetyt asiat 175/86 ja 209/86, M v. neuvosto, tuomio 19.4.1988, Kok. 1988, s. 1891, 16 kohta) henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa vahvistetut määräajat eivät ole pakottavia, vaan määräajat ovat hyvää hallintoa koskevia sääntöjä, joiden noudattamatta jättämisestä voi seurata asianomaisen toimielimen korvausvastuu asianosaisille mahdollisesti aiheutuneesta vahingosta, vaikkei se yksinään vaikuta määräaikojen päättymisen jälkeen määrätyn kurinpitoseuraamuksen pätevyyteen.

40 Vaikka on totta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainituissa asioissa De Compte vastaan parlamentti ja D vastaan komissio todennut, että näiden määräaikojen ylittäminen 'voi johtaa siihen, että määräaikojen päättymisen jälkeen tehty päätös todetaan pätemättömäksi', tätä oikeuskäytäntöä ei voida kuitenkaan tulkita siten, että päätös kumottaisiin automaattisesti aina silloin kun määräaikoja ei noudateta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näissä kahdessa asiassa nimenomaisesti jättänyt päätöksen kumoamatta (ks. vastaavasti myös asia T-12/94, Daffix v. komissio, tuomio 18.12.1997, Kok. H. 1997, s. II-1197, 130—133 kohta).

41 Edellä olevasta seuraa, että vain useiden erityisten edellytysten täyttyminen voi erityistapauksissa vaikuttaa määräaikojen päättymisen jälkeen määrätyn kurinpitoseuraamuksen pätevyyteen. Kantaja on kuitenkin vain tyytynyt

osoittamaan, että määräaika on tosiasiassa ylitetty. Parlamentti on sitä vastoin kiinnittänyt huomiota ilman, että kantaja olisi tätä kiistänyt, esillä olevassa asiassa vireillä olleen kurinpitomenettelyn monimutkaisuuteen, siihen, että asiassa kuultiin useita todistajia — josta oli muuten sovittu kantajan asianajajan kanssa — sekä niihin vaikeuksiin ja esteisiin, joita kurinpitolautakunta oli menettelyn kuluessa kohdannut — —.

42 On lisättävä, että kun nimittävä viranomainen päätti aloittaa kurinpitomenettelyn kantajaa vastaan, kantaja pidätettiin virantoimituksesta vähentämättä kuitenkaan hänen palkkaansa. Riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen kantaja siirrettiin toiseen pääosastoon. Koko kurinpitomenettelyn ajan kantaja säilytti näin ollen palkkaluokkansa C 1 mukaiset oikeudet palkkaan ilman, että hänen olisi tarvinut käydä entisessä yksikössään, minkä johdosta hänellä oli mahdollisuus välttää ilman taloudellista tappiota hänelle epäsuotuisaksi muuttunut ilmapiiri. Kyseisen menettelyn päätyttyä hänellä ei ollut enää siirron ansiosta velvollisuutta palata omaan yksikköönsä, vaan hänellä oli mahdollisuus päästä uuteen työympäristöön ja luoda itselleen uusi maine."

13 Näiden huomautusten perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli valituksenalaisen tuomion 43 kohdassa, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen ylittäminen ei esillä olevassa asiassa ollut peruste riidanalaisen päätöksen kumoamiselle. Se hylkäsi näin ollen valittajan kanneperusteen, joka koski edellä mainitussa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen ylittämistä.

Valitus

14 Valituksensa tueksi valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt esillä olevassa asiassa oikeudellisen virheen, koska se ei määrännyt seuraamuksia siitä lainvastaisuudesta, joka perustui henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen ylittämiseen.

15 Valittajan valitusperuste jakautuu kahteen osaan, joita on tutkittava erikseen. Valittaja väittää, ettei valituksenalaisessa tuomiossa oteta huomioon yhtäältä henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan ulottuvuutta eikä toisaalta kurinpitoviranomaisille asetettuja hyvän käytännön ohjeita ja hyvän hallinnon velvoitteita.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

Valitusperusteen ensimmäinen osa

16 Valitusperusteensa ensimmäisen osan tueksi valittaja väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei katsonut, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädetyt määräajat ovat pakottavia ja että niitä on noudatettava tarkasti.

17 Tämän näkemyksensä tueksi valittaja esittää kaksi väitettä.

18 Ensimmäiseksi hän vetoaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen (jäljempänä ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kohtaan, jota sovelletaan valittajan mukaan yhteisön oikeusjärjestyksessä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen F artiklan 1 ja 2 kohdan (joista on muutettuina tullut EU 6 artiklan 1 ja 2 kohta) nojalla. Ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Valittajan mukaan menettely on näiden vaatimusten mukainen ainoastaan, jos se perustuu järjestelmään, jossa menettelyn määräajat on vahvistettu ja niitä noudatetaan tarkasti.

19 Henkilöstösääntöjen liitteessä IX säädettyjä erityisiä määräaikoja on pidettävä sellaisena täydellisenä säännöstönä, joka kurinpitoviranomaisten on valittajan mukaan otettava huomioon oikeusvarmuuden periaatteen noudattamiseksi sekä kaiken syrjinnän ja mielivaltaisen kohtelun välttämiseksi.

20 Toiseksi valittaja väittää, että hänen näkemykselleen saadaan tukea vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan menettelyn määräaikoja koskevien yhteisön oikeussääntöjen tarkka soveltaminen vastaa oikeusvarmuuden asettamia vaatimuksia ja vaatimusta siitä, että oikeudenhoidossa on vältettävä kaikkea syrjintää ja mielivaltaista kohtelua (ks. erityisesti asia 209/83, Ferriera Valsabbia v. komissio, tuomio 12.7.1984, Kok. 1984, s. 3089 ja asia 42/85, Cockerill-Sambre v. komissio, tuomio 26.11.1985, Kok. 1985, s. 3749).

21 Tältä osin on aluksi huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädetyt määräajat eivät ole pakottavia, vaan määräajat ovat hyvää hallintoa koskevia sääntöjä, joiden noudattamatta jättämisestä voi seurata kyseisen toimielimen korvausvastuu asianomaisille mahdollisesti aiheutuneesta vahingosta, vaikkei se yksinään vaikuta määräaikojen päättymisen jälkeen määrätyn kurinpitoseuraamuksen laillisuuteen (ks. vastaavasti em. asiat Van Eick v. komissio, tuomion 3—7 kohta, F v. komissio, tuomion 30 kohta ja M v. neuvosto, tuomion 16 kohta).

22 Toiseksi on todettava, ettei tätä oikeuskäytäntöä voida asettaa kyseenalaiseksi valittajan esittämillä perusteilla.

23 Ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohtaa koskevan väitteen osalta on huomautettava ilman, että olisi tarpeen ottaa kantaa tämän määräyksen soveltuvuuteen henkilöstösääntöjen mukaisiin kurinpitomenettelyihin, että 6 artiklan

mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä. Kuten ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdan sanamuodosta selvästi ilmenee, siinä ei aseteta tarkkoja määräaikoja eikä siinä määrätä, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 7 artiklan kaltaisessa säännöksessä vahvistettuja määräaikoja olisi välttämättä pidettävä pakottavina.

24 Sen yhteisön oikeuden yleisen periaatteen osalta, jonka mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa käytävään oikeudenkäyntiin (ks. vastaavasti asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 21 kohta), yhteisöjen tuomioistuimen sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että oikeudenkäynnin keston kohtuullisuutta on arvioitava jokaisen asian olosuhteiden perusteella niin, että huomioon otetaan erityisesti oikeusriidan merkitys asianosaiselle, asian monimutkaisuus sekä se, miten asian vireille saattanut asianosainen ja toimivaltainen viranomainen ovat toimineet (ks. vastaavasti asia em. asia Baustahlgewebe v. komissio, tuomion 29 kohta sekä asia Erkner ja Hofauer, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.4.1987, A-sarja, nro 117, 66 kohta; asia Kemmache, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 27.11.1991, A-sarja, nro 218, 60 kohta; asia × v. Ranska, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 31.3.1992, A-sarja, nro 234-C, 32 kohta; asia Phocas v. Ranska, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 23.4.1996, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-II, s. 546, 71 kohta ja asia Garyfallou AEBE v. Kreikka, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 27.9.1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-V, s. 1821, 39 kohta).

25 Valittajan väitteen osalta, joka koskee yhteisöjen tuomioistuimen tämän tuomion 20 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä (em. asiat Ferriera Valsabbia v. komissio, tuomion 14 kohta ja Cockerill-Sambre v. komissio, tuomion 10 kohta), on toisaalta todettava, ettei kyseisellä oikeuskäytännöllä ole merkitystä esillä olevassa asiassa. Se koskee näet määräaikoja, joita on noudatettava oikeudenkäyntimenettelyn vireille saattamiseksi yhteisöjen tuomioistuimessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Nämä määräajat eroavat kuitenkin luonteeltaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädetyistä määräajoista, eikä niitä voida siten verrata viimeksi mainittuihin määräaikoihin.

26 Edellä oleva huomioon ottaen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Valitusperusteen toinen osa

27 Valitusperusteensa toisessa osassa valittaja väittää, että vaikka henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädetyt määräajat eivät olisi pakottavia, ne osoittavat joka tapauksessa kuitenkin, että yhteisöjen lainsäätäjän tarkoituksena on ollut asettaa kurinpitoviranomaisille sellainen hyvää hallintoa koskeva sääntö, johon kuuluu velvollisuus johtaa kurinpitomenettelyä huolellisesti ja toimia siten, että toiseen menettelyn vaiheeseen siirrytään kohtuullisessa ajassa sen jälkeen kun edeltävä vaihe on saatu päätökseen.

28 Väitteidensä tueksi valittaja vetoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-26/89, De Compte vastaan parlamentti, 17.10.1991 antamaan tuomioon (Kok. 1991, s. II-781). Hän katsoo, että tämän oikeuskäytännön mukaan kyseessä olevan määräajan noudattamatta jättämisestä, jota voidaan arvioida ainoastaan asian erityisten olosuhteiden perusteella, voi seurata asianomaisen toimielimen korvausvastuu ja tämän lisäksi se voi johtaa myös määräajan päättymisen jälkeen toteutetun toimen kumoamiseen.

29 Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin valituksenalaisessa tuomiossa jättänyt noudattamatta velvollisuuttaan arvioida asian erityisiä olosuhteita käsitellessään valitusperustetta, joka koski henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen ylittämistä. Se on vain tyytynyt tutkimaan kurinpitomenettelyn lainmukaisuutta sekä nimittävän viranomaisen esittämien väitteiden todenmukaisuutta ja vakavuutta.

Menettelyn yksityiskohtaisen tarkastelun sijasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan mukaan tyytynyt omaksumaan parlamentin perustelut, jotka on esitetty valituksenalaisen tuomion 36—38 kohdassa ja joilla pyrittiin perustelemaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen ylittäminen esillä olevassa asiassa.

30 Valittaja ei hyväksy näitä perusteluja ja toteaa, ettei parlamentti vedonnut mihinkään poikkeuksellisiin olosuhteisiin perustellakseen sen, miksi säädetyt määräajat oli ylitetty. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen valittajan mukaan loukannut oikeuskäytännössään vahvistettuja periaatteita.

Tutkittavaksi ottaminen

31 Parlamentin mukaan valitusperusteen toista osaa ei voida ottaa tutkittavaksi, ja se esittää tämän perusteeksi kaksi väitettä.

32 Ensimmäiseksi se väittää, että siltä osin kuin valittaja vetoaa väitettyyn "kurinpitoviranomaisille asetettujen hyvän käytännön ohjeiden ja hyvää hallintoa koskevien sääntöjen rikkomiseen" itsenäisenä ja erillisenä valitusperusteena, kyseistä valitusperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska sen tueksi ei ole esitetty mitään erityisiä perusteluja.

33 Tältä osin on muistutettava, että EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, sekä ne oikeudelliset perusteet, joihin halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi (ks. erityisesti asia C-303/96 P,

Bernardi v. parlamentti, määräys 6.3.1997, Kok. 1997, s. I-1239, 37 kohta; asia C-317/97 P, Smanor ym. v. komissio, määräys 9.7.1998, Kok. 1998, s. I-4269, 20 kohta ja asia C-257/98 P, Lucaccioni v. komissio, tuomio 9.9.1999, Kok. 1999, s. I-5251, 61 kohta).

34 Kuten tämän tuomion 27—30 kohdassa on esitetty, esillä olevassa asiassa valittaja arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei tämä ole noudattanut omassa oikeuskäytännössään vahvistettuja periaatteita. Valittaja korostaa, että kyseisen oikeuskäytännön mukaan kyseessä olevien määräaikojen noudattamatta jättämisestä, jota voidaan arvioida ainoastaan asian erityisten olosuhteiden perusteella, voi seurata asianomaisen toimielimen korvausvastuu ja tämän lisäksi se voi myös aiheuttaa määräaikojen päättymisen jälkeen hyväksytyn toimen pätemättömyyden. Valittaja väittää näin ollen, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole noudattanut velvollisuuttaan arvioida asian erityisiä olosuhteita ja näin ollen velvollisuuttaan kumota riidanalainen päätös.

35 Näiden seikkojen perusteella on todettava, että valitusperusteen toisessa osassa on ilmoitettu täsmällisesti, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan sekä ne oikeudelliset perusteet, joihin halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi.

36 Toiseksi parlamentti väittää, että valittajan tekemät huomautukset parlamentin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämistä väitteistä koskevat sitä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tosiseikkoja, eikä niitä voida näin ollen ottaa tutkittavaksi muutoksenhakuvaiheessa. Myöskään valittajan väitteitä, jotka koskevat sitä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut asian erityisiä olosuhteita, ei voida ottaa tutkittavaksi muutoksenhaun yhteydessä siltä osin kuin niillä pyydetään yhteisöjen tuomioistuinta arvioimaan uudelleen tosiseikkoja, koska muutosta voidaan EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin.

37 Tältä osin on huomautettava, että valituksessa saadaan tukeutua vain oikeussääntöjen rikkomista koskeviin perusteisiin eikä valitusta siis miltään osin saa

kohdistaa tosiasiakysymysten arviointiin. Ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen toisaalta määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, yhteisöjen tuomioistuin on EY 225 artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sen pohjalta tekemiin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa (ks. erityisesti asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 48 ja 49 kohta ja asia C-284/98 P, parlamentti v. Bieber, tuomio 16.3.2000, Kok. 2000, s. I-1527, 31 kohta).

38 Esillä olevassa asiassa tämän tuomion 27—30 kohdasta ilmenee selvästi, että valittajan huomautuksilla, jotka koskevat parlamentin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämiä väitteitä, pyritään asettamaan kyseenalaiseksi se, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on luonnehtinut oikeudellisesti tosiseikkoja, joihin parlamentti oli vedonnut perustellakseen sen, minkä vuoksi se oli ylittänyt kyseessä olevat määräajat. Juuri nämä seikat huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, etteivät sen omassa oikeuskäytännössä vahvistetut kumoamisen edellytykset olleet täyttyneet.

39 Näiden seikkojen perusteella on pääteltävä, että valitusperusteen toinen osa voidaan ottaa tutkittavaksi.

Aineellinen kysymys

40 Pääasian osalta on todettava, että tämän tuomion 21 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä, jonka mukaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädetyt määräajat eivät ole pakottavia, tarkennetaan ainoastaan, ettei näiden määräaikojen ylittäminen yksin merkitse välttämättä sitä, että määräaikojen päättymisen jälkeen tehty kuripitopäätös olisi kumottava.

41 Kuten tästä oikeuskäytännöstä (em. asia Van Eick v. komissio, tuomion 1 kohta; asia F v. komissio, tuomion 29 kohta ja asia M v. neuvosto, tuomion 15 kohta) selvästi ilmenee, yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut siinä ainoastaan kanneperusteen, jonka mukaan henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen päättymisen jälkeen määrätty kurinpitoseuraamus on kumottava.

42 Tästä seuraa, että kyseisessä oikeuskäytännössä yhteisöjen tuomioistuin ei ole ratkaissut kysymystä siitä, voiko hyvää hallintoa koskevien sääntöjen vastaisena pidettävä henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa säädettyjen määräaikojen huomattava ylittäminen johtaa tietyissä tapauksissa määräaikojen päättymisen jälkeen määrätyn kurinpitopäätöksen kumoamiseen.

43 Tältä osin ei voida sulkea pois, etteikö näiden määräaikojen huomattava ylittäminen voisi tietyissä tapauksissa merkitä asiaan sovellettavan yhteisön oikeuden yleisen periaatteen loukkaamista. Eli voi olla, että määräaikojen huomattava ylittäminen estää asianomaista henkilöä puolustautumasta tehokkaasti tai antaa hänelle oikeuden perustellusti luottaa siihen, ettei kurinpitoseuraamusta määrätä hänelle.

44 Tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa kurinpitopäätöksen myöhästymistä on pidettävä puolustautumisoikeuksien loukkaamisena tai perustellun luottamuksensuojan periaatteen noudattamatta jättämisenä, minkä perusteella yhteisöjen tuomioistuimet voivat kumota kyseisen päätöksen.

45 Tästä ei ole kuitenkaan kysymys esillä olevassa asiassa. Vaikka onkin totta, että henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 7 artiklassa kurinpitolautakunnan lausunnolle säädetyn kolmen kuukauden määräajan, jota on noudatettava silloin kun tutkinta on käynnistetty, ylittämistä noin yhdeksällä kuukaudella on pidet-

tävä huomattavana, on kuitenkin todettava, ettei valittaja ole vedonnut yhteenkään oikeudelliseen perusteeseen tai tosiseikkaan, jonka perusteella voitaisiin osoittaa, että määräaikojen ylittäminen on estänyt häntä puolustautumasta tehokkaasti tai antanut hänelle oikeuden perustellusti luottaa siihen, ettei hänelle määrätä kurinpitoseuraamusta. Valittaja ei ole myöskään vedonnut yhteenkään tämänkaltaiseen seikkaan nimittävälle viranomaiselle päätöksenteon suhteen asetetun yhden kuukauden määräajan ylittämisen osalta.

46 Edellä olevat seikat huomioon ottaen valitusperusteen toinen osa on tästä syystä hylättävä perusteettomana.

47 Valitus on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

48 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota 118 artiklan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 70 artiklan mukaan toimielinten on vastattava omista kustannuksistaan yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisissä riita-asioissa. Työjärjestyksen 122 artiklan toisen kohdan mukaan 70 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta toimielimen virkamiehen tai muuhun henkilöstöön kuuluvan toimielintä vastaan tekemiin valituksiin. Koska parlamentti on vaatinut, että valittaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska valittaja on hävinnyt asian, valittaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Z velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Macken Colneric Gulmann

Puissochet Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 27 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass F. Macken

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja